

ВІДГУК

офіційного опонента, професора кафедри акушерства та гінекології №1 Одеського національного медичного університету МОЗ України доктора медичних наук, професора Рожковської Наталії Миколаївни на дисертаційну роботу Гарбузюка Валерія Валерійовича на тему «Обґрунтування профілактики та лікувальної тактики при передчасних пологах у жінок, хворих на туберкульоз легень», подану до спеціалізованої вченої ради Д 26.553.01 при ДУ «Інститут педіатрії, акушерства і гінекології імені академіка О.М. Лук'янової НАМН України» на здобуття наукового ступеня кандидата медичних наук за спеціальністю 14.01.01 – акушерство та гінекологія.

Актуальність теми дисертації. Дисертація Гарбузюка Валерія Валерійовича є актуальною, вона присвячена важливій проблемі акушерства-профілактиці акушерських і перинатальних ускладнень, зменшенню частоти передчасних пологів у жінок, хворих на туберкульоз легень. Туберкульоз легень залишається глобальною не лише медичною, а й соціальною проблемою сьогодення, причому найбільш незахищеними є жінки репродуктивного віку. Незадовільний стан здоров'я жінок, хворих на туберкульоз легень, суттєво підвищує ризик материнської та перинатальної патології, що призводить до медичних і соціальних втрат у суспільстві.

Туберкульоз у вагітних провокує виникнення перинатальних інфекцій, дисфункції гормонального та імунного гомеостазу, застосування хіміопрепаратів для специфічної терапії сприяє зниженню стійкості фізіологічних бар'єрів до дії різноманітних чинників, які провокують передчасні пологи у цієї категорії жінок. Тому покращання результатів виношування вагітності і зниження ризику передчасних пологів є першочерговим завданням практичного акушерства в цій когорті вагітних. Надання медичної допомоги вагітним з туберкульозом легень має істотні відмінності щодо розробки організаційних заходів і особливостей перебігу вагітності, тактики ведення передчасних пологів, клінічної оцінки стану новонароджених, що знайшло відображення в дисертаційній роботі.

Зв'язок теми дисертації з державними чи галузевими науковими програмами. Дисертаційна робота є фрагментом науково-дослідної роботи

кафедри акушерства і гінекології факультету післядипломної освіти Вінницького національного медичного університету імені М.І. Пирогова МОЗ України «Оцінка стану фетоплацентарного комплексу при ускладненні вагітності та пологів у жінок» (реєстраційний номер 0109U004494). Дисертант є співвиконавцем зазначеної теми.

Наукова новизна отриманих результатів. Автором визначені нові механізми патогенезу та встановлені чинники ризику розвитку передчасних пологів у вагітних, хворих на туберкульоз легень. Дана порівняльна оцінка клінічного перебігу вагітності та пологів, а також стану новонароджених у жінок, хворих на туберкульоз легень, при ускладненні вагітності передчасними пологами. Показаний зв'язок клінічних, ехографічних, доплерометричних, гормональних та імунологічних показників у жінок з туберкульозом легень при ускладненні вагітності передчасними пологами. Виділені прогностичні критерії стану плаценти та їх ролі при в розвитку передчасного переривання вагітності у жінок з туберкульозом легень. Доведена доцільність прегравідарної підготовки при плануванні сім'ї у жінок, хворих на туберкульоз легень з метою зниження частоти передчасних пологів та пов'язаних з ними ускладнень. Доповнено наукові дані щодо структурно - функціонального стану системи мати-плацента-плід у жінок, хворих на ТБ легень, за різних форм і активності специфічного процесу. Науково обгрунтовано комплекс лікувально-профілактичних заходів для зниження частоти акушерських і перинатальних ускладнень, пов'язаних з передчасним перериванням вагітності у жінок з туберкульозом легень та доведено його ефективність.

Теоретичне та практичне значення результатів дослідження. Автором розроблені рекомендації щодо обстеження і ведення вагітних з туберкульозом легень. Визначено ультразвукові критерії ранньої діагностики ураження фетоплацентарного комплексу, загрози передчасних пологів. Створено алгоритм ведення та розроблено комплексну систему профілактично-лікувальних заходів та оцінено її ефективність у жінок з туберкульозом легень.

Ступінь обгрунтованості і достовірності наукових положень, висновків і практичних рекомендацій, сформульованих у дисертаційній

роботі. Робота виконана на достатній кількості хворих, великий об'єм проведених досліджень був виконаний для реалізації мети і завдань дисертаційного дослідження. Для вирішення поставлених завдань автором Проведено клініко-статистичний аналіз перебігу вагітності і пологів у 116 вагітних, серед яких основну групу склали 76 вагітних, хворих на туберкульоз легень, що знаходилися на обліку в жіночих консультаціях Хмельницького міського і обласного перинатальних Центрів та Одеської ОКЛ. Обстеження вагітних проводили відповідно до наказів МОЗ України та локальних протоколів надання акушерсько-гінекологічної допомоги. Використані методи комплексного динамічного обстеження вагітних були не інвазивними, нешкідливими і відповідали біотичним принципам Гельсінської декларації. Усі вагітні підписали інформовану карту-згоду відповідного зразка щодо участі у даній НДР.

Самостійно вивчено стан хворих, проведено оцінку їх фізичного стану та якості життя. Дисертантом проведено статистичну обробку первинного матеріалу, аналіз та узагальнення результатів, сформульовано основні положення та висновки роботи. Основні положення дисертаційної роботи, сформульовані автором, викладені на підставі аналізу джерел сучасної літератури, результатів власних досліджень та мають наукове обґрунтування. Достовірність отриманих результатів підтверджена сучасними методами статистичного аналізу. Дисертантом проведено статистичну обробку матеріалу за допомогою персонального комп'ютера та прикладної програми для роботи з електронними таблицями Microsoft Excel.

Наукові положення, висновки та практичні рекомендації базуються на результатах власних досліджень автора, чітко сформульовані у відповідності до матеріалів дисертаційної роботи та містять нові науково-практичні узагальнення. Висновки логічно витікають із завдань та тексту дисертації.

Практичне значення отриманих результатів. Проведені дисертантом дослідження дозволили удосконалити тактику обстеження і ведення вагітних та хворих туберкульозом легень жінок репродуктивного віку. Визначено

ультразвукові, імунологічні та гормональні критерії ранньої діагностики порушень системи мати-плацента-плід при туберкульозі легень.

Встановлено соціально-медичні чинники ризику виникнення передчасних пологів за умов ураження матково-плацентарної ділянки і хоріальних ворсин плаценти.

Розроблено та впроваджено в практичну медицину комплекс клінічно-лабораторного обстеження та лікування жінок з даною патологією на етапах планування сім'ї, прегравідарної підготовки, диспансерного нагляду впродовж вагітності та післяпологового періоду.

Повнота викладу основних наукових положень, висновків та практичних рекомендацій в опублікованих працях. Основні наукові положення і висновки дисертації відображені у 16 наукових працях, в тому числі 8 статтях (2 одноосібні) у фахових виданнях і 8 тезах конференцій.

Структура дисертації. Дисертаційна робота побудована відповідно до існуючих вимог і складається зі вступу, огляду літератури, розділу матеріалів та методів дослідження, 5 розділів власних досліджень, аналізу та узагальнення результатів дослідження, висновків, практичних рекомендацій, списку використаних джерел та додатків.

У вступі висвітлено актуальність проблеми, мету та завдання дослідження, наукову новизну, практичну значимість роботи, особистий внесок здобувача, апробацію результатів дисертації та публікації за матеріалами дисертації.

Огляд літератури базується на даних вітчизняних та зарубіжних наукових джерел і відображає уявлення про сучасні погляди на етіологію, патогенез, діагностику, лікування та профілактику передчасних пологів при туберкульозі у вагітних. Автор виділяє невирішені та дискусійні питання, проводить їх аналіз. Матеріали представленої дисертації базуються на достатній кількості клінічних спостережень, адекватних методологічних підходах до вирішення поставленої мети і завдань роботи.

Другий розділ дисертаційної роботи відображає дизайн дослідження,

клінічну характеристику обстежених вагітних, методи обстеження, лікування, застосовані автором статистичні методи аналізу.

Третій розділ «Клініко-статистичний аналіз та особливості перебігу передчасних пологів у вагітних, хворих на туберкульоз» містить результати клініко-лабораторного та інструментального обстеження 76 вагітних, хворих на туберкульоз легень, вагітність яких завершилася передчасними пологами (основна група). Проведений аналіз результатів клінічно-лабораторного обстеження і лікування туберкульозу легень у жінок основної групи на підставі документальних даних і власних клінічно-інструментальних досліджень, які передували вагітності: визначено форму, локалізацію, фазу і активність туберкульозного ураження легень, наявність або відсутність мікобактерій туберкульозу у мокротинні, встановлено групу диспансерного нагляду пацієнтки, структуру акушерсько-гінекологічної патології на тлі туберкульозного процесу. На другому етапі дослідження проведений аналіз акушерсько-гінекологічного анамнезу пацієнток, клінічного перебігу ускладнень вагітності на момент обстеження, встановлено чинники ризику виникнення передчасних пологів, ступінь інфікуванняпологових шляхів на тлі застосування медикаментозної терапії туберкульозу. У динаміці обстеження визначено показники гормонального та імунного гомеостазу, оцінку мікробіоценозу.

У четвертому розділі представлена оцінка стану фетоплацентарного комплексу у жінок, хворих на туберкульоз легень. Визначено патоморфологічні зміни плаценти і матково-плацентарної ділянки, які призводять до порушення функції ФПК і виникнення передчасних пологів у даної категорії вагітних.

Проведена комплексна оцінка стану ФПК у вагітних, хворих на ТБ, залежно від активності ТБ, дозволила виділити даних пацієнток у групу високого ризику перинатальної патології.

Тактику ведення пологів у жінок, хворих на ТБ легень, визначали за терміном гестації, станом матері і плода, цілісністю плідного міхура, активністю туберкульозу легень, характером скорочувальної діяльності матки, ступенем змін шийки матки, наявністю кровотечі.

П'ятий розділ присвячений предикторам виникнення передчасних пологів у жінок, хворих на туберкульоз легень. Автором встановлено, що вагітність у жінок, хворих на туберкульоз легень, перебігає на фоні пригнічення і дисфункції системи інтерферону, яка вимагає проведення імунокорекції у комплексному лікуванні акушерських ускладнень з урахуванням вище зазначених показників. Висока частота вагінальних інфекцій у вагітних, хворих на туберкульоз легень, сприяє підвищенню частоти передчасного розриву плодових оболонок. На тлі тривалого туберкульозного процесу і дисфункції імунної системи частота порушень мікробіоценозу піхви зростає, порушується стійкість фізіологічних бар'єрів піхви до дії різноманітних інфекційних чинників, що безумовно, впливає на частоту передчасних пологів у таких пацієнток.

В шостому розділі представлена патоморфологічна характеристика плацент при передчасних пологах у жінок, хворих на туберкульоз.

Морфологічні та імуногістохімічні дослідження плацент встановили деструкцію паренхіматозних елементів і порушення мікроциркуляції плацентарного комплексу у вагітних, хворих на туберкульоз легень: порушення дозрівання хоріального дерева, потовщення плацентарного бар'єру, посилене відкладання інтервільозного фібриноїду, активацію процесів апоптозу.

В сьомому розділі представлено обґрунтування комплексного підходу до профілактики ускладнень і відтермінування передчасних пологів у жінок, хворих на туберкульоз легень, представлено первинну і вторинну профілактику акушерських ускладнень, розроблену автором, а також дана оцінка впливу комплексного лікування на видовий склад мікрофлори піхви вагітних, хворих на туберкульоз легень.

У розділі «Аналіз та обговорення отриманих результатів» автор послідовно аналізує, узагальнює та інтерпретує отримані результати наукових досліджень отриманих в ході виконання дисертаційної роботи у порівнянні з даними наукової літератури, патогенетично обґрунтовує доцільність

застосування запропонованої лікувально-профілактичної програм та дає оцінку її ефективності.

Отримані дані можуть використовуватись в практичній діяльності лікарів акушерів-гінекологів під час обстеження та лікування жінок та вагітних з туберкульозом легень.

Висновки роботи відповідають меті та завданням і логічно витікають з результатів проведених досліджень, практичні рекомендації обґрунтовані. Автореферат дисертації повністю відповідає матеріалу дисертаційної роботи.

Рекомендації щодо використання результатів дисертаційного дослідження в практиці. Дисертаційна робота Гарбузюка Валерія Валерійовича на тему «Обґрунтування профілактики та лікувальної тактики при передчасних пологах у жінок, хворих на туберкульоз легень», є завершеною науковою працею, у якій отримані нові науково обґрунтовані результати, що у сукупності вирішують важливе наукове завдання сучасного акушерства та гінекології – зменшення акушерської та перинатальної патології у жінок з туберкульозом легень.

Результати роботи можуть бути використані у вигляді лекційного матеріалу та практичних занять на кафедрі акушерства та гінекології, а також при виданні монографій, навчальних посібників та підручників, які стосуються репродуктивного здоров'я жінок з туберкульозом легень, в клінічній практиці.

Принципових зауважень до дисертації немає. Водночас під час рецензування дисертації виникли деякі зауваження, що не знижують науково-практичне значення роботи, а саме: у тексті зустрічаються стилістичні помилки, невдалі звороти, окремі повтори, деякі таблиці є громіздкими для сприйняття. Але ці зауваження не є суттєвими і не впливають на загальну позитивну оцінку роботи.

В порядку дискусії виникли запитання до дисертанта, на які хотілося б отримати відповіді:

1. В чому полягає первинна и вторинна профілактика передчасних пологів у жінок з туберкульозом легень та яка її економічна доцільність?

2. Які імуногістохімічні маркери є найбільш цінними при дослідженні плацент у жінок з туберкульозом легень?

ВИСНОВОК

Дисертаційна робота Гарбузюка Валерія Валерійовича на тему «Обґрунтування профілактики та лікувальної тактики при передчасних пологах у жінок, хворих на туберкульоз легень», є завершеною науковою працею в якій за допомогою сучасних інформативних методів дослідження отримано нові науково обґрунтовані дані, що у сукупності вирішують важливе наукове завдання сучасного акушерства та гінекології – зменшення акушерських і перинатальних ускладнень у жінок з туберкульозом легень.

За своєю актуальністю, методичним рівнем, обсягом досліджень, науковою новизною, теоретичним та практичним значенням отриманих результатів дисертаційна робота Гарбузюка Валерія Валерійовича на тему « Обґрунтування профілактики та лікувальної тактики при передчасних пологах у жінок, хворих на туберкульоз легень», відповідає вимогам п. 11 “Порядку присудження наукових ступенів” ступенів затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 №567 (із змінами, внесеними згідно з Постановою Кабінету Міністрів України № 656 від 19.08.2015), стосовно дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата медичних наук, а її автор заслуговує присудження наукового ступеня кандидата медичних наук зі спеціальності 14.01.01 – акушерство та гінекологія.

Офіційний опонент

професор кафедри акушерства та гінекології №1 Одеського національного медичного університету МОЗ України, доктор медичних наук, професор

Н.М.Рожковська

Підпис проф. Рожковської Н.М. засвідчую.

Вчений секретар, проф.

О.Л.ХОЛОДКОВА

вх 03.04.19р.